

Vilhelm Junnila ps

Toimenpidealoite Konfutse-instituutin lakkauttamisesta tai saattamisesta Helsingin yliopiston ulkopuolelle

Eduskunnalle

Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Konfutse-instituutin tarkoitus on heidän mukaansa edistää kiinan kielen opetusta ja kulttuurintuntemusta. Instituutti myös järjestää kulttuuritapahtumia, luentoja, konferensseja ja seminaareja. Tämän lisäksi järjestetään opetusta kiinan kielen opettajille.

Vaikka tarkoituserät ovat paperilla jalot, ovat taustalla kuitenkin synkemmät autoritaariset voimat. Helsingin Sanomat uutisoi asiasta 29.8.2019, ja silloin tehdyistä haastatteluista käy ilmi, että myös instituutti toimii samoin, kuten vastaavat Konfutse-instituutit muissakin maissa: tarkoitus on olla Kiinan pehmeän vaikutusvallan lisäämisen instrumenttina, eikä kriittistä keskustelua emomaasta sallita. Instituution johtaja Julie Chen myöntää avoimesti, että hän yrittää olla järjestämättä Konfutse-instituutissa tilaisuuksia, joissa käsitellään Kiinan kommunistiselle puolueelle arkoja asioita, kuten Hong Kongia, Taiwania, Xinjiangia ja Tiibetiä. Oletettavasti myös uiguurien asiat ovat kiellettyjen listalla.

Saksalainen lehti Spiegel uutisoi 29.11.2021 Saksan opetusministerin Anja Karliczekin kirjeestä paikalliselle yliopistolle, jossa tiukkasanaisesti todetaan, että eräiden Saksassa toimivien Konfutse-instituuttien toimet eivät enää ole hyväksyttäviä. Karliczekin lausunto perustuu siihen, että Duisburg-Essenin ja Hannoverin yliopistot peruivat Kiinan johtajaa Xi Jipingiä käsittelevän kirjan lukutilaisuuden — Kiinan hallituksen edustajien painostuksen vuoksi.

Saksan tapaus on vain uusiin pitkässä tapahtumaketjussa. Lähes 50 Konfutse-instituuttia on suljettu eri puolilla maailmaa. Brysselissä sijaitseva Vrije Universiteit lopetti yhteistyön paikallisen Konfutse-instituutin kanssa vuonna 2019 sen jälkeen, kun viranomaiset syyttivät instituutin entistä johtajaa vakoilusta Kiinan hyväksi. Ranskassa Lyonin yliopisto lopetti yhteistyön jo vuonna 2013, sillä yliopiston johtoryhmä koki, että Kiinan lähettämä instituutin johtaja oli alkanut kyseenalaistaa opetuksen sisältöä ja rajoittamaan akateemista vapautta. Naapurimaassa Ruotsissa Tukholman yliopisto lopetti instituutin toiminnan vuonna 2015, koska toisen valtion rahoittamien instituuttien perustaminen yliopistojen sisään katsottiin varsin kyseenalaiseksi toimintatavaksi.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustaksi paalutetaan "ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa". Tähän viitaten on oudoksutta-

Toimenpidealoite TPA 99/2021 vp

vaa, että maamme pääkaupungin yliopistossa toimii maailman suurimman autoritaarisen yksipuoluevaltion rahoittama laitos, jonka käsitys ihmisoikeuksista varsinkin vähemmistöjä kohtaan on vähintäänkin kyseenalaista.

Pelkästään tieteellisen uskottavuuden säilyttäminen Helsingin yliopistossa vaatii, että Konfutse-instituutti erotetaan yliopistosta ja jatkossa kiinnitetään tarkemmin huolta siihen, etteivät autoritaariset valtiot pääse mielipidevaikuttamaan Suomen tiedemaailmaan. Suomen johtavat Kiina-asiantuntijat ovat jo pitkään kyseenalaistaneet instituutin epäakateemisen toiminnan sekä mainehaittana että kommunistisen puolueen käsikassarana. Myös suojelupoliisi on muistuttanut Kiinan olevan yksi niistä valtioista, joka kohdistaa Suomeen tiedustelun lisäksi valtiollista vaikuttamista ja haluaa ohjata siitä käytävää keskustelua haluamaansa suuntaan. Suojelupoliisin mukaan ei ole ongelmatonta, että vieras valtio rahoittaa akateemista opetusta tai tutkimusta ja pääsee sitä kautta vaikuttamaan esimerkiksi opetus- ja tutkintosisältöihin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin Konfutse-instituutin lakkauttamiseksi tai sen saattamiseksi Helsingin yliopiston ulkopuolelle.

Helsingissä 3.12.2021

Vilhelm Junnila ps